

ZADRUGA.

Glasilo »Zadružne Zveze v Celju«.

Uredništvo in upravnništvo je v Schillerjevi cesti št. 3, I. nadstropje v Celju. — Dopise blagovolite frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Naročnina se naj pošilja »Zadružni Zvezi v Celju«. — Ponatisi iz »Zadruge« so dovoljeni le tedaj, ako se navede vir.

Izhaja enkrat v mesecu. Zadruga, ki so član Zadružne Zveze v Celju, dobivajo list v dveh izvodih brezplačno. Zadrugniki v Zvezi učlanjenih zadrug, društva in korporacije dobijo list za letno naročnino 2 kroni. Za vse druge naročnike stane list na leto 3 kroni.

Cena inseratom je naslednja: za 1kratno priobčenje ena cela stran 24 K, pol strani 16 K, četrt strani 10 K, osminka strani 6 K. — Za večkratno inseriranje primeren popust po dogovoru. Za 12kratno inseriranje popust 50 odstotkov.

Našim članicam in prijateljem!

Od raznih stranij nam prihajajo poročila, da se hujska krog zadrug, ki so včlanjene pri naši Zadružni Zvezi in se jih sili v Zadružno zvezo v Ljubljani. Osobito marljiv je pri tem »Oddelek za Štajersko Zadružne Zveze v Ljubljani«. Mi se s temi gospodi ne bomo prav nič preekali, prosimo pa zadruga včlanjene pri Zadružni Zvezi v Celju in vse naše prijatelje, da nam vsak tak slučaj sporočijo. Zbirali bomo tako gradivo in v primernem času tudi primerno porabili.

Ozirati se je pri tem tudi na vse one slučaje, ko se hujska proti nam, kadar hočemo bodisi na lastno inicijativo bodisi na izrecno povabilo iz dotičnega kraja ustanoviti kje novo zadrugo.

Želimo, da se tako nezadružno delo, vršečo se pod firmo zadružništva, iztrebi. V to prosimo pomoči vse naše članice in prijatelje, obračamo pa se tudi do vseh onih, ki nam v drugih zadevah iz kakoršnihkoli vzrokov niso naklonjeni, a jim je do tega, da se enkrat zatre navadno iz strankarsko-političnih strastij izvirajoča, gospodarsko skoziinskozi škodljiva gonja na polju zadružništva.

Zadružna Zveza v Celju.

Kolekovanje zadolžnic.

(Namesto odgovora Okr. pos. v K.)

Vašemu »odličnemu« juristu, ki ne ve in Vas napačno poučuje, kako je kolekovati pravilno pri posojilnicah, ki niso deležne ugodnosti zakona od 1. junija 1889 d. z. št. 90, dolžna pisma (zadolžnice), na katerih prevzame razun dolžnika obveznosti dolžnega pisma še eden ali več porokov (poroki, poroštvo) povejte, naj vzame v roke pristojbinski zakon in naj čita sledeče:

»Po t. t. 36 2 b zakona od 13. decembra 1862 drž. zak. št. 89 se kolekujejo vsa dolžna pisma po visokosti posojenega zneska po lestvici II.

Ako pristopi obveznostim (dolžnostim) posojiljemalca (dolžnika) še porok, je plačati pristojbino glasom § 39. zakona od 9. februarja 1850 drž. zak. št. 50 in sicer za »posojilno pogodbo« (dolžno pismo kot tako) in za »poroštveno pogodbo«, ki je v kontekstu dolžnega pisma zapopadena kot tako po lestvici II. v zmislu gori navedene t. t. 36 2 b in t. t. 31 tega zakona za vsako posebej, to je z drugimi besedami in na kratko, dolžna pisma za posojila proti poroštvom je kolekovati, ne gledé na to, če se ista vknjižijo, ali če se dovoli posojilo le na osobni kredit z dvakratnim zneskom koleka po lestvici II.«

Seveda uživajo posojilnice rajfajzenovke, kakor že zgoraj navedeno, ako so si izposlovale in so se jim pripoznale od pristojne deželne finančne oblasti kolkovne olajšave v zmislu zakona od 1. junija 1889 izjeme v tem oziru ugodnosti, kajti one kolekujejo vsa dolžna pisma za posojila na osobni kredit, četudi je na njih poroštvo oz. sopodpisi porokov po lestvici I. in sicer le z enkratnim zneskom koleka po lestvici I.

Torej dva slučaja.

Ako posodi posojilnica rajfajzenovka svojemu zadružniku posojilo po 1600 kron in je dolžno pismo zaradi večje varnosti, ker posojilnica tako zahteva, podpisal še eden ali pa tudi več porokov, se kolekuje dolžno pismo s kolekom po 1 K 20 v po lestvici I.

Če pa dobi enako posojilo in pod enakimi pogoji gledé poroštva zadružnik pri posojilnici, katera ni rajfajzenovka, se mora kolekovati dolžno pismo po lestvici II. Kolek za zneske do 1600 K znaša 5 kron. Ker pa je na dolžnem pismu razun dolžnika podpisan še porok, se mora

kolekovati v zmislu zgoraj navedenih zakonitih določil tako dolžno pismo z dvakratnim zneskom koleka po lestvici II. torej $2 \times$ po 5 kron, to je 10 kron. Več kakor dvakratni znesek koleka ni nikdar potreben, če je na dolžnem pismu sopodpisan kot obvezanec le eden sam porok, ali pa če sta tudi dva, trije, deset ali še več porokov. Tako postopajo vse avstrijske zadruga že 35 let in tako je edino prav. Vsaka druga interpretacija je za nič in naj jo trdi še tak odličen jurist, kakor je baje Vaš.

Pristavimo naj še, da je koleke kakor je predpisano prilepiti in se morajo isti v spodnjem delu, kjer so številke, prepisati s prvimi besedami teksta zadolžnice.

Je-li kmet upravičen podražiti mleko?

Ko so letos pivovarne zvišale ceno piva in sicer za 1 K pri hektolitru, je nastal silen hrup po deželi. Ropotalo se je zoper sebične in brezvestne izkoriščevalce ljudstva, zoper bogate pivovarnarje in na nešteti shodih se je žejno občinstvo šuntalo, da se odreka pivu dotlej, da odnehajo pivovarne. Posebno nekateri listi priporočajo še sedaj podraženemu pivu najstrožji bojkot. Čudno je le to, da je ta razburjenost naperjena v prvi vrsti proti pivovarnam, ki so podražile pivo samo za 1 K pri hl, a so bile v to glede na vedno rastoče cene delavnih moči in surovin kolikor toliko upravičene. Krčmarje pa, ki so vedeli zvito vporabiti ugodno priliko, da so podražili pivo v svoj lastni prid hkrati kar za 7 K pri hektolitru, no teh se je v javnosti dotaknilo le tuintam, čeprav leti za tolikšno povišanje cene pri pivu v očigled dejstvu, da se krčmarska obrt razvija že itak čedalje ugodneje, nimajo prav nikakoršnih tehtnih razlogov. — Vsekako pa je nevolja javnosti zoper to razmeroma občutljivo podraženje pijače upravičena; pivovarne, seveda le večje delajo še vedno ogromne dobičke in zunanost častivrednih krčmarjev priča jasno dovolj, da se je tej gospodi godilo že dosedaj jako dobro. In, ko bi večje mase občinstva vztrajale pri bojkotu, ni dvoma, da bi se morali vdati vsaj krčmarji, če bi že to pivovarnam zares ne bilo mogoče. Pa ko bi tudi ostalo pri podraženju, bi bil trajen bojkot nekako umesten in posebno koristen ravno našemu narodnemu gospodarstvu. Saj se nam letos obeta za pivo, ki je konečno vendarle kuhana voda, nadomestila dovolj. Vina bode izvanredno mnogo in sadje je obrodilo do čuda obilo in nihče ne more zanikati, da je dober, seveda skrbno pripravljen sadjevec bolji nego pre-

kuhana voda. Treba se je samo privaditi okusu. Če bi se pa konečno zavoljo podraženega piva sploh manj pilo, bi to ne bilo v škodo niti splošnemu zdravju, niti morali, in tudi ne našemu gmotnemu stanju.

Če torej socijalni demokratje v svojih zborovanjih in po svojih listih z vso žilavostjo delujejo zoper to neopravičeno izsesavanje ljudstva, imajo konečno vendarle prav. Čudno je le to, da javnost v enakem slučaju hladnokrvno gleda, kako se izkorišča naš kmet, ki je neoporekljivo najvažnejši faktor v socijalnem življenju in bi bil vsekako bolj potreben simpatij javnosti, kakor oni slojevi, ki so vezani na pivo. Res se vsepovsodi, bodisi na shodih, v državnem in deželnih zborih, bodisi po listih kriči in povdarja, da je treba pomagati »vbozemu kmetu, temu najtrdnejemu stebru države«. In sklepajo se navdušene resolucije, gospodje poslanci publicirajo v svojih organih svoje doneče govore v prilog kmetom volilcem — a kmet pa čaka in čaka, pomoči mu ni od nikoder. Če se pa tuintam oju-nači sam, ter si skuša svoje bedno stanje olajšati s tem, da nastavi svojim pridelkom vsaj približno času primerno ceno, primaruha! kako zelo mu to zameri ravno tista javnost, ki je morda kratko poprej sladko ginjena glasovala za zdatno pomoč njemu, »našemu ubogemu kmetu«. To prikazen, ki kaj čudno osvetljuje današnje javno mnenje opazujemo ravnokar v časnikih. Tu se pray korenito govori resnica bogatim pivovarjem, — kar je kakor smo rekli, prav. Tu se letos, ko je vsled grozne suše ubogi kmet udarjen, kakor že dolgo let ne, navdušeno zagovarja pomožna akcija kmetu, ki pa mimogrede rečeno, na vspehe te akcije vedno še čaka. In, ko bi človek verjel javnemu mnenju, moral bi po pisavi premnožih listov soditi, da je naša javnost pripravljena, v svojem človekoljubnem usmiljenju nositi letos toli nesrečnega kmeta naravnost na rokah. Toda, glej ga šmenta! Ko so kmetje nedavno v bližini nekaterih mest v blaznih skrbeh za svoj obstanek poskušali podražiti mleko za štiri vinarje pri litru — kar mahoma je bil konec oni ganljivi milosrčnosti. Zaradi borih štirih vinarjev na dan se včeraj tako ginljivo milovani kmet danes že psuje kot sebičen navihanec, ki zvito skube dobrodušno in njemu naklonjeno gospodo, ter brezvestno izkorišča ubozega delavca!

Če pravi bogati pivovar, da ga silijo k podraženju pive podraženje delavnih moči in ječmena — hmelj, ta je vendar skoraj popolnoma ob ceno — v koliko večji meri trpi posledke splošnega podraženja kmet! Povdarimo le samo nekoliko zares velike stroške, ki pritiskajo dandanes našega ratarja. Pred tridesetimi leti se je lahko rajala

dekla za 48 K in hlapec za 80 K letne plače. Danes zahteva dekla najmanj 120 K in hlapec 200 K na leto. Dninarje je plačeval kmet v onem času po 40—60 vin. na dan, danes mora plačati 1—2 K in še več. In kako so delali včasih, kako pa se dela sedaj. Delavcu, naj si bo družinče ali najeto, je ležeče samo le na tem, da se prestopi dan in potegne plača; če je delo tudi vestno storjeno ali ne, mu je deveta skrb. Včasih so bile manjše potrebščine, manjši davki. Dandanes se kupuje roba za obleko, ki se je v starih časih pridelovala doma, v prodajalnah, od koder se donša tudi kava, čaj, sladkor, moka in bogsigavedi kaj vse. Rokodelci zahtevajo za obleko in poslopje dandanes razmeroma trikrat večjo plačo. Stroški so se torej kmetu skoraj potrojili. Smešno in krivično bi bilo zanikati naraščajoče dokodke. Toda le-ti nikakor ne rasejo vzporedno s stroški, marveč ostajajo daleč za njimi. Le pomislimo. Gozdi so večinoma izsekani, žito se vsaj pri nas sploh ne prodaja, ker se pridelovanje ne izplača več. Vino se ne prideljuje splošno in je ta pridelek drag in ni zanesljiv. Sadje da nekaj, za druge malenkosti se vjame le malo. Najbolji dohodek nudi živinoreja, posebno tam, koder se zamore prodajati mleko. Ta panoga kmetijstva namreč živinoreja se zares veselo razvija, in naš kmet bi bil že vniččen, ko bi ga ne držali nad vodo dohodki iz živinoreje. Želeti bi bilo pač, da bi bili kmetje tudi v tem oziru bolj organizovani, da bi jih ne mogli tako drzno izkoriščati ti preklicani mesarji, ki so si prizadevali posebno ob letošnji suši, da bi bili potegnili kmetu-siromaku kožo že kar docela raz glavo. Lahko bi pač imenovali kmeta naravnost zabitega, če bi si leta ne vedel pomagati, da bi torej ob času, ko je sleherna stvar, sleherno delo, poskočilo v ceni, ne podražil tudi svojih pridelkov in se tako vsaj deloma ne oškodoval na vse tisto, kar mora on plačevati toliko dražje. To je vendar nekaj čisto naravnega, k takemu stremljenju je kmet z ozirom na omogočenje svojega obstanka naravnost prisiljen! In če prenesemo to, da nam je podražil mesar meso, krčmar pivo in vino, da se je pecivo peku skoraj že čisto v rokah posušilo, da so raznovrstne vsakdanje potrebščine v prodajalnah dražje od dne do dne, tedaj bi čisto ednake akcije ne smeli zameriti kmetu, ki nam vendar prideljuje to, kar nam je potrebno najbolj, namreč vsakdanji kruh! Da se bode uvidelo, je li res upravičeno očitiranje, da je kmet res lokavo hotel izkoristiti položaj in neopravičeno priviti ceno mleku, hočemo podati v naslednjem kratek račun, iz katerega naj bode razvidno, koliko stane mleko kmeta samega in za koliko bi letá pač obogatel pri nameravanem podražanju.

Recimo, da se potrebuje za štiri goveda eno družinče, in da se računi srednja cena za eno kravo 240 K. Recimo dalje, da se potrebuje za štiri goveda hlev v vrednosti 1200 K. Določimo konečno, da povžije govedo na dan 12 K suhe krme in nastavimo tej ceno po 8 h za kilogram. No, za svežo krmo ob poletnem času bi bila ta cena seveda previsoka. Toda pomisliti je treba, da gre sveže krme toliko več, tako, da je vrednost povžite sveže krme približno enaka vrednosti suhe. Potemtakem bi znašali troški za eno kravo:

5 ⁰ / ₀ obresti od vrednosti goveda	
po 240 K znese	12 K — v
Krma, vsak dan 12 kg à 8 h, v 365 dneh	350 » 40 »
Družinče s hrano vred najmanj 400 K,	
na eno govedo četrtnina	100 » — »
Vrednost hleva za 4 goveda 1400 K	
pride vrednosti na eno govedo	
350 K, obresti	17 » 50 »
Sol, otrobi, skočnina, event. troški	
za živinozdravnika, zavarovalnina	
poslopja, za riziko ob eventualnih	
izgubah, skupaj	10 » — v
Vsota troškov	489 K 90 h

No sedaj se pa hočemo ogledati za dohodki. Srednja krava, kakoršna se ravno dobi za zgoraj nastavljenno ceno po 240 K, da v najugodnejem slučaju 1600 l mleka na leto.

Na tele računimo samo 40 K, ker ta dohodek pogosto izostane bodisi vsled nesreče, bodisi da živinče kljubuje pri oplemenjenju ali da ostane jalovo. Dohodki bi bili torej:

1600 l mleka, recimo à 20 h	320 K — v
tele	40 » — »
tri voze gnojá à 7 K	24 » — »
vsota dohodkov	384 K — v

Ako se od stroškov okroglo po 490 K odštejejo dohodki po 384 K tedaj ima kmet-producent pri eni kravi celih 106 K izgube!

Računimo še dalje, da razvidimo, koliko stane glede na gorenji proračun liter mleka kmeta samega.

Troški znašajo okroglo	490 K — v
ti se vsled vrednosti teleta in gnojá	
znižajo za	64 » — »
ostanek	426 K — v

ima pokriti prevdarjenih 1600 l mleka. Preprost račun (426 K : 1600) nam pove, da stane producenta liter mleka celih šestindvajset in pol vinarja ali trinajst in eno četrtnino krajcarja! Potemtakem bi torej bil kmet na izgubi tudi tedaj, če bi podražil mleko na 24 vin. liter.

Marsikdo bode ugovarjal, da so stroški vzdrževanja govedi proračunjeni previsoko. Ali pri trezni presoji bode vsakomur razvidno, da so nastavljeni troški resnični. Res je cena za seno po 8 v za kilogram navidezno visoka. Toda

pomisliti je treba in vsak kmečki gospodar to dobro ve, da krava ne živi samo ob tistem senu ampak da znosijo dekline na skrivni migljaj mamice še posebej marsikatero vedro narezane pese, repe, korenja in marsikateri pletav otrobov svojim kravicam, drugače bi bilo za tistih 1600 l pač malo trdo. Istotako se ni prevdarila vrednost stelje, popravilo hleva itd. itd., tako da skupni troški gotovo niso pretirani. Tudi vtegne kdo oporekati, češ, vsaj kmetu dostikrat ni treba družinčeta, ker dela sam s svojo ženo, z otroci. Dobro, ampak, kje stoji zapisano, da bi moral kmet, njegova žena, njegov otrok delati brezplačno?? Če računaj krojač od obleke, ki jo je naredil on sam, njegov sin, njegova hči, ravnotako, kakor če bi jo bil naredil njegov pomočnik, no tedaj sme tudi kmet svoje oziroma svoje obitelji delo ceniti toliko, kolikor je v resnici vredno.

Lahko bi kedo ugovarjal, češ, kako shajajo pa oni kmetje, ki žive daleč od mest in trgov ter ne morejo izkoristiti pridelanega mleka? Ti ljubi Bog! Res, da shaja na tisoče in tisoče kmetov, ki niso tako »srečni«, da bi zamogli vloviti kako kronico za prodano mleko — samo ne vprašajte, kako! Na tisoče in tisoče nesrečnih rodbin živi v samotnih, od prometa in udobnosti neskončno oddaljenih krajih, zapuščeno in pozabljeno od vsega sveta. A njihovo življenje je toliko bolj žalostno, ker si morajo s toliko večjim naporom in z mučeniškim samozatajevanjem osigurati najpotrebnejše pogoje za svoje borno življenje. Trdo, naporno delo, ki se začne še pred solničnim vzhodom in neha še-le pozno v noč, neznansko borna hrana, nad katero bi se zgražal zadnji tovarniški delavec, stanovanje čestokrat takšno, da se Bogu smili, je tem revežem plačilo v njihovem žalostnem življenju. Kmet v dolini, v obližju večjih naselbin in prometnih sredstev je vsaj toliko na boljem, da lažje spravi svoje pridelke v denar in da ima za svoje trpljenje vsaj nekatere udobnosti. Kdor blagruje ali celo zavida kmečki stan, ta pač niti približno ne pozna križev in težav, ki tlačijo zares ubozega kmeta in ko bi se plačevalo delo našim delavcem in rokodelcem v isti meri, kakor se plačuje kmetu, presneto bi se jim godilo slabo.

Če torej prenašamo splošno podraženje od strani trgovcev, rokodelcev itd. bodimo vendar pravični in ne štejmo ravno kmetu v greh, če si z malenkostnim podraženjem mleka skuša olajšati svojo bedo. Bodimo nasprotno zadovoljni, da je kmet tako skromen in potrpežljiv. Kajti kadar se bode naveličal te neskončne skromnosti in potrpežljivosti in bode tudi on zahteval primerno plačo svojemu delu, bode imelo to za nas pač čisto drugačne posledice kakor podraženje mleka za 4 vin. pri litru.

Miloš Levstik.

Črtice o mleku in njega izdelkih.

Piše —ko.

(Dalje.)

5. Izkoriščanje mleka.

Mleko izkoriščamo: a) po prodaji svežega mleka; b) z izdelovanjem masla; c) sira; d) z napravo mlečnega izvlečka in e) z napravo nekaterih postranskih izdelkov, n. pr. mlečni sladkor, skuta, kefir.

a) Prodaja mleka.

Posestniku se izplača reja živine najbolj če je v srečnih krajevnih razmerah, da zamore dajati mleko za živež, t. j. če je v obližju mest ali večjih tovarn. Kajti, če se zamore mleko stalno prodajati vsaj pa 12—14 vinarjev za liter je to najbolj dobičkanosno ukoriščanje mimo vsakega drugega. Še mnogo bolje je seveda tam, kjer se zamore po višji ceni prodajati.

Če hočemo mleko v daljne kraje prodajati in izvažati, kar dela po naših krajih več mlekarških zadrug, — po nekodi tudi zasebniki — treba mleko v posebnih hladilnikih ohladiti, v nalašč zato, dobro se zapirajočih posodah odpošiljati, ter tudi na vozeh, ki so prirejani na zmēt odvaževati, da se mleko preveč ne ubije!

Ako hočemo mleko daleč izvažati, mora se od vsake molže posebej skupaj spraviti (če je od več posestnikov), treba ga je pasterizirati, segreti na 80—85° C, takoj na to ohladiti z nalašč napravljenim hladilnim aparatom s pomočjo vode, ledu in soli, kar najnižje mogoče. Ohlajeno mleko nalije se v kange, katere se postavi še toliko časa v ledenico, dokler se jih ne odpelje.

Kmečke organizacije zahtevajo že več časa od železniške uprave, da mora opremiti železniške vozove, v katerih se vozi mleko, z ledom. A do danes v Avstriji še nismo prišli tako daleč, da bi slišala vlada kmečki glas.

Semkaj bi smeli prišteti tudi ono mleko, ki se porabi za odebeljenje mladih telet. Resnica je, kjer se mleko lahko in dobro prodaja, tam mladim, sesajočim teletom ne privoščijo mnogo mleka; mnogo več pa ondi, kjer se ne prodaja ali kjer še ne obstoji nikaka mlekarška zadruga. Zato gledajo, da prodado čim težje tele mesarju, da ima večjo vrednost in dobi gospodar večjo svoto.

b) Izdelovanje masla.

Med izdelovanjem masla danes in med izdelovanjem masla še kakih 15—20 let nazaj je velik razloček. Obstoji od tedaj, ko se je začelo posnemati mleko s sredobežno (centrifugalno) silo, — s posnemalnikom. Posnemalnik, to je velika

dobrota mlekarstva! Ko je bilo treba nekdanj postavljati mleko v posebnih posodah in nalašč prirejenih shrambah, vsega tega danes ni potreba.

Zdi se nam potrebno, v par besedah se ozreti na one načine posnemanja mleka, kateri so danes zavrženi, a so se svoječasno razlagali v šolah.

Način posnemanja, kakor: holandski, holštajnski in gusandrov temeljili so na tem, da se je mleko postavilo v razmeroma prav plitvo posodo, tam pustilo stati okrog 24 ur, ker je imela na spodnji strani taka posoda odtok, se je mleko tekom 24 ur odtočilo, a smetana je ostala v posodi. Mleko je moralo stati v mlečni shrambi pri toplini 16—20° C. Samo ob sebi umljivo, da je v taki toploti stoječe mleko in smetana postala popolnoma kislata, ter maslo narejeno iz smetane ni moglo biti bogve kaj vredno.

Drug, boljši način obstajal je v tem, da se je dajalo mleko v globoke posode, katere so se postavile v mrzlo vodo toplote 8—10° C. Izdelki masla bili so že mnogo finejši in trajnejši, ker se v mrzloti smetana ni mogla skisati. Poleg tega je bilo tudi neskisano mleko še vedno uporabljivo za napravo boljših sirov.

V to vrsto štejemo: Švarcova, Rajmerjeva in severoamerikanska posnemalna metoda.

Po vsi pravici smemo šteti med načine posnemanja mleka tudi toplotenje mleka. V hribovitih krajih še sedaj naše gospodinje mleko segrejejo nekoliko manj, da ne zavre; to puste nekaj časa stati, da se izloči smetana. Smetana pridejana kisli smetani, da mnogo boljše maslo, a mleko se lahko še v kuhinji porabi.

To so le spomini na stare posnemovalne načine.

Spregovoriti pa hočemo nekoliko več o posnemanju s posnemalnikom, strojem, (centrifugo).

Posnemanje s strojem upeljalo se je v najnovejšem času splošno. Reči moramo, da je to najboljša metoda posnemanja, ker se mleko lahko takoj po molži posname ter se delajo izdelki iz popolnoma sladke smetane oziroma mleka, zato so tudi mnogo boljši, okusnejši, veliko bolj trajni, imajo boljše ceno itd. S strojem posneto mleko ostane popolnoma sladko, — seveda če se tako posnema — in se lahko rabi za živež ljudi, kakor tudi mladih telet in prašičkov. Vedeti pa moramo, da mleko posneto naenkrat od več molž, tudi ne more biti več sladko, če se ne posname takoj pomolženo sproti.

Prve poskušnje posnemanja s stroji je napravil Prandt leta 1859. Vendar se takrat še ni nič posebno obneslo v praksi. Šele l. 1876. znašla sta prve rabljive posnemalnice inženirja Lefeld in Lenč v Šeningenu, katere ni bilo moč goniti z

rokami, pač pa s parno, živinsko (vratilo) ali vodno silo. Posnemalnik na ročno moč je znan od l. 1885.

Prednosti posnemanja s strojem, mimo onega, da se je mleko postavljalo po 24 ali več ur, predno se je zbrala smetana na površje, so: iz enake množine mleka dobimo mnogo več masla, kajti izloči se tako gotovo 95% tolščice iz mleka, nasproti ostalim načinom, ki dajo le samo 75—80% tolščice, maslo je skozi celo leto jednako izvrstne kakovosti, jednako okusno, poleg tega je z mlekom mnogo manj opravila, zato s celotno manipulacijo manj stroškov: potreba ni ravno mnogo posod in posneto mleko se še mnogovrstno dobro porabi. Povdariti moram posebno, da sta maslo in sir kot izdelka mnogo čistejša, snažnejša, zato tudi zdravejša, ker ostane na stenah posnemalnika vsa nesnaga, smeti, kri, posebno pa bacili in kali raznih kužnin, tako da se ni bati človeku, da bi dobil kako bolezen. Saj vemo, da je mnogo krav jetičnih in da se bolezen rada prenese z mlekom zlasti na neodraslo deco.

Zato v velikih mestih polagajo prav posebno skrb na to, da se prodaja v higijeničnem oziru popolnoma zanesljivo, zdravo mleko posebno dojenčcem.

Vsa podlaga posnemanja s stroji temelji na tem, da se vsled neznanske hitrosti vrtenja in sicer mnogo tisočkrat v jedni minuti loči v bobnu smetana (tolščica) od mleka. Ker je smetana veliko lažja, kakor posneto mleko, gre ta na vrh, zato se odteka iz stroja po višje stoječem odtoku nego mleko.

(Nadaljevanje sledi.)

Čebelarjeva priprava za zimo.

Še par solnčnih dni, in naše muhe bodo legle k daljšemu počitku. K čebelnjaku nas že zdaj ne vleče več tako; paša je minula, in če kaka čebela iz dolgega časa poleti iz panja, stika po vrtnih cvetlicah ali celo skuša kje kaj vkrasti, jo prezremo brez vsakega zanimanja, ker nas le neprijetno spominja na tako hitro minule vesele dneve, ko smo s pipo v ustih in s širokim klubkom na glavi poslušali veselo šumenje neumorno delavnih živalic. Veselimo se edino še na odjemanju medu, če že tega nismo storili, v obče pa je naša strast proti jeseni malo poglela, da se prihodnjo spomlad vzbudi na novo. Zaradi tega pa še ne smemo morebiti svojih muh zanemarjati; skrajno nevhvaležno bi bilo, jih trpeti, dokler so nam v prid, potem pa jih zavreči, če jim narava ne da več prilike nam koristiti. Priden čebelar mora z vedno skrbjo slediti svojim ljubljencem, in jim lajšati življenje, kolikor mogoče; za

vestnega čebelarja je tudi zdaj dovolj dela v čebelnjaku, ako hoče, da bodo čebele dobro prezimile.

Nekateri so gotovo že komaj čakali na kvaterni teden, v katerem se po stari kmetjski navadi čebele »mučkajo«. Tem moje besede niso namenjene; ne samo zaradi tega, ker pridejo prepozno, ampak ker taki niso čebelarji. Pred oktobrom sploh ni čebel podirati, zakaj septembra leže matica že vedno jajca, več ali manj, iz katerih se izvalijo čebele še le po treh tednih. Take čebele so veliko vredne, ker le te prezimijo, nasprotno pa človek res ne ve, kaj naj napravi zdaj s satovjem, v katerih je še zalega.

Večina čebelarji tako, da nekaj panjev podere, nekaj pa jih pusti za pleme. Tudi jaz sem do zdaj tako ravnal, da sem obdržal le dobre druge roje in izrojence, prve roje pa sem zaradi starih matic vse združil; odločil pa sem se že po leti, kateri bodo plemenjaki, in odkazal tem že takrat prostore, ktere bodo mogle čebele domnevno po zimi obsedati. To je zaradi tega važno, ker čebele same tudi mislijo na zimo, skrbno zadelajo vse špranje in si znosijo med in cvetni prah v gnjezdo; ako pa se plemenjaki določijo še le v jeseni vsled preiskovanja po ljudstvu in zalogi, odprejo se zopet vse špranje, katerih čebele potem ne morejo več zadelati.

Nič pa ni po zimi tako škodljivo, kakor preprih, ki povzroči, da se sopar razpusti v vodo, vsled česar začne satovje plesniti; da tako nastali smrad čebelam ni ugoden, ni treba povdarjati; vrhutega je plesnivo satovje uničeno, ker na nek čuden kemičen postopek ves vosek iz njega zgine, tako da čebele prihodnjo pomlad plesnivo satovje zgrizejo, če ga čebelar sam ni odstranil. Seveda povzroči preprih tudi mrz. Neobhodno potrebno je torej vsako špranjo zadelati, za kar je najboljša topla mešanica voska in smole.

Še bolj pa je paziti na to, da imajo čebele dovolj hrane. Koliko zaloge ima kak panj, se površno že lahko prevdari; posebno če se panjeva velikost že dolgo ni spremenila in če je bila ista številu ljudstva primerna. Ako ima n. pr. panj šestnajst okvirjev, v vsaki vrsti osem, in je v zadnjem zgornjem satu strd, potem si lahko brez skrbi, da panj ne bo stradal. Torej je tudi iz tega vzroka neumestno, pozno v jeseni prostor zožiti, ker se lahko pripeti, da mu potrebno strd odvzameš, ker ne veš, kje da si je napravil zimsko ležišče, ali spredaj, ali vzadi ali v sredi. Pa ne samo strd potrebujejo čebele za zimo, ampak tudi cvetni prah, katerega ravnotako v obilni meri nakopičijo v gnjezdu; zaradi tega moraš puščati posebno sate s cvetnim prahom, kajti istega potrebujejo neobhodno, posebno za krmljenje zalege, ravnotako kakor strd.

Pripeti se pa tudi lahko, da ima panj močno ljudstvo in bi se kot plemenjak zaradi očitno dobre matice obnesel, pa ima premalo zaloge. V takem slučaju bi bilo res neumestno, panj razdreti, ampak bolj pametno je, mu dati pravočasno potrebno množino medu; med pa morajo imeti čebele čez zimo pokrit, drugače se jim skisa, vsled česar je treba porabiti čas — oktobra še gre, — da čebele položeno jim strd zadelajo. Mrzlega medu jim torej ni položiti, še manj pa na neugodnem mestu, ker bi ga ne mogle dovolj hitro znositi, če bi sploh prišle do njega; lahko bi pa tudi na njem otrpnile, če bi nepričakovano pritisnil mrz. Hrana se mora dati raztopljena v topli vodi in gorka, da jo čebele lahko polijejo; položi se pa na dva načina: ali od zgoraj v kozarcu, povezanim z ne pregosto cunjjo in poveznjenim na panjevo veho, tako da čebele ližejo hrano shoji tančico, — ali pa od spodaj v veliki plošnati posodi pod satovjem. Zadnje postopanje je boljše, ker se panj segreje in ker čebele hrano prej polijejo; nakrmiti se jih mora namreč hitro, drugače bi začele vnovič zalego gojiti, v prvem slučaju pa ne morejo tako hitro hrane spraviti, ki se potem ohladi. Če pa nimaš zanesljivega medu, krmi sladkor; sladkor je na vsak način boljši kot slaba strd in se je marsikdo že opeknel, ki je kupil med pri lecetarju ali trgovcu. Kilo-gram sladkorja, pol belega, pol snažnega kandisa, ali pa samo zadnjega skuhaj v treh četrtinkah litra vode in pusti nekaj časa vreti, da se morebitne bolezenske kali uničijo; če primešaš kako četrt litra dobrega konjaka, tudi ne bo napačno, preveč pa ne smeš dati.

Nekateri čebelarji sploh odvzamejo čebelam strd in jim položijo za zimsko hrano sladkor, trdeč, da so uspehi ugodnejši; poznam velikega čebelarja, ki pravi, da so čebele vedno trpele na driski, dokler jih ni začel s sladkorjem krmiti. Po mojem mnenju se to ne sme splošno trditi, zakaj zdrav, dober med je čebelam kot naravna hrana gotovo prikladnejši, kakor pa sladkor. Verjamem, da slaba strd, kakor n. pr. kristalizovana ali smrekova čebelam ni pripravna zimska hrana, ker res povzroča drisko; toda krmljenje s sladkorjem je meni v obče neprijetno, že zaradi tega, ker sosedu ne uide, če nesem sladkor v čebelnjak, potem pa po celi okolici trobi, da prodajam sladkor za strd. Povdarjam pa še enkrat, da je oktober skrajni čas, položiti čebelam primanjkljivo hrano.

Čebelarji, ki ne pomolzejo vsake čebele pri njenem prihodu domov, še panjev niso podirali, ker je še povsod več ali manj zalege. Ni torej neumestno, spregovoriti tudi par besed glede združevanja. To se dela na več načinov; v mislih

imam seveda le premakljiv panj. Jaz sem združeval tako, da sem satovje razdrtega panja razložil s čebelami vred na pripravno stojalo, uničil matico, čakal nekaj časa, da so se čebele napile medu, in jih potem stresal panju, ki ga hočem kot plemenjaka pomnožiti, ali od vzadi, še boljše pa pred letalnik. Povdarjam, da spravim čebele od satovja s tem, da vsak sat močno stresem, ostale ki bi še obvisle ometem s peresom. S tem se čebel nič ne razdraži, drugače trpi delo veliko dalje in tudi pikajo čebele, ker jih pero preveč žegeče. Če pa ne moreš tako ravnati, stresaj čebele skozi velik kositrast lijak v kak zaboj (dovolj zraka!); če imajo matico zraven, se bodo kmalu spravile v grozd, drugače pa še le, ko jih začne zebsti; zdaj jih pa jemlji z zajemalnikom iz grozda, kakor iz roja in pridaj panju, ki ga hočeš pomnožiti. Seveda moraš paziti, da matica ne pride zraven! Če so pridjane čebele site, jih panj rad sprejme, če so pa lačne, jih moraš prej nakrmiti; za nepričakovan slučaj pa, da bi se hotele tepsti, položi panju v široki ploščati posodi krme, tako da morajo pridjane čebele čez njo. V poznem času bi se lahko pripetilo, da sedijo čebele, ki jih hočeš pomnožiti že v gruči, kakor po zimi, v tem slučaju moraš pred združenjem položiti najprej tople hrane, da se po panju raztresejo.

Opazil sem že večkrat, da se je panjem, ki sem jih v jeseni močno pomnožil, tako da so bili čisto natlačeni čebel, prihodnjo pomlad to malo poznalo; tudi starejši čebelarji so to opazili in se pritoževali, kam da so prav za prav čebele zginile? Kot vzroki se navajajo, da so bile pridjane čebele večinoma stare, ki so čez zimo pomrle, kar je jako lahko mogoče, če si se z združenjem prenaglil, — dalje da se morebiti pridejane čebele z domačimi niso razumele, ampak zopet odletele in se porazgubile. Nekje pa sem tudi bral, da hoče vsako ljudstvo imeti le primerno število čebel in da ni mogoče napraviti iz slabiča uspešno velikana. Naj si bode že vzrok ta ali oni, dejstvo je, da se združenje ne posreči zmiraj, menda najbolj iz tega vzroka, ker preživijo le mlade čebele, ki so se zvalile septembra ali pozneje.

Ta navodila naj začasno zadostujejo; več ti zdaj ni treba storiti, najmanj pa panjev predstavljati, ker še čebele vedno letajo in bi se razgubile. Kako boš pa svoje panje vzimil, bral boš prihodnjič. **Ant. Zdošek.**

Krmljenje z oljnimi tropinami.

Letos bo silno pomanjkanje krme zlasti pozimi do prihodnje spomladanske paše in zelene klaje, zato bodo morali kmetovalci segati tudi po

slabih krmilih, ki jih drugače ne rabijo ali kvečjemu za steljo. Če se goved krmi s takimi krmili, pa silno hira in slabo uspeva, če se ne pokladajo obenem močna krmila. Najboljša in najzdatnejša močna krmila, ki jih je za pridevek h krmi razmeroma le malo treba in zato najceneje hodijo, pa so oljne tropine.

Uspeh ni odvisen od tega koliko krme živina dobiva, marveč tudi od tega, kako je krma sestavljena. Večinoma nedostaja beljakovin in tolišče. Ko so mnogi živinorejci to spoznali, so si zelo uspešno pomagali s krmili, ki imajo mnogo beljakovin in tolišče v sebi; to so oljne tropine. Toda oljnih tropin je mnogo vrst, ki za naše razmere niso dobre.

Izmed dobrih oljnih tropin, kakršnih v sosednje dežele uvažajo vsako leto velike množine, naj omenim lanene in sezamove tropine.

Lanene tropine. Že zdavnaj znano, pa pre malo uvaževano močno krmilo so lanene tropine. Veliko njihovo redilnost, okusnost in zdravilnost pozna skoraj vsakdo, in vendar jih živinorejci pokrmijo le toliko, kolikor se jih izdeluje v deželi. To je pač zelo malo. Dobre lanene tropine imajo povprečno $2\frac{1}{2}$ krat toliko beljakovin in tolišče v sebi, kolikor jih imata oves in kuzuza, 2 krat toliko, kolikor pšenični in rženi otrobi, 3 krat toliko, kolikor dobro seno. Stanejo pa le po 19 h kilogram zmlete. Ta števila naj bi si vsak kmetovalec zapisal v pratiko ter naj bi jih vselej pogledal in primerjal, kadar mora kupiti krmil.

Koliko kmetovalcev daje teletom po odstavljenju napačno krmilo! Koliko odstavljenih telet vsako leto pogine, koliko jih zaradi nedostatne krme slabo raste, da vedno ostanejo mršava! Kar se zamudi in zagreši v tem času, se pozneje ne da več nadomestiti in popraviti. Skoraj vsi živinorejci to vedo, drugače pa vendarle ne ravnajo. Ta prilika je tudi najugodnejša za uspešno porabo lanenih tropin. Rabijo se najbolje na ta način, da se najprej ovlaži rezanica, na njo se pa potresejo lanene tropine z nekoliko drugih močnih krmil ter se vse skupaj dobro premeša. Z ozirom na starost in velikost telet se daje enemu po $\frac{1}{4}$ do $\frac{1}{2}$ kg, enoletnim po $\frac{1}{2}$ do 2 kg lanenih tropin na dan. Posebno dobro vplivajo lanene tropine na molzne krave, če jih dobivajo v pijači 14 dni pred otelitvijo in 14 dni po nji. Ta zelo okusna in lahko prebavna pijača tako krepi živali, da navadno lahko prestanejo otelitev, pa tudi pozneje ne zbole tako lahko (n. pr. za telečjo vročnico). Pa tudi sicer so lanene tropine zelo dobre za vse živali, če hočemo dobro storiti slabotnim, bolehnim in zdelanim živalim ter jih okrepiti. V tem oziru lanene tropine največ izdajo, če jih pokladamo dalj časa,

Sezamove tropine. To močno krmilo dobivajo, ko iz sezamove rastline („sesamum indicum“ in „sesamum orientale“) iztiskajo olje. Kmetijska družba na Kranjskem oddaja tudi te tropine, ki jih dobivajo iz najboljšega vzhodnoindijskega, oz. jutrovega semena.

Sezamove tropine imajo povprečno v sebi:

suhe snovi	89 %
in v tej:	
beljakovin	37 %
sirove tolsče	11 %
nedušičnatega izvlečka	23 %
sirove vlaknine	8'5 %
pepela	9'5 %

V belih sezamovih tropinah je sedaj navadno 50 % beljakovin in tolsče in se za toliko tudi jamči. Sezamove tropine so torej redilnejše in so laže prebavne kakor lanene tropine ter prav tako ugodno vplivajo, t. j. nimajo nikakih postranskih neugodnih učinkov. Posebno je treba opozoriti na veliko množino apna in fosforove kisline, ki je v teh tropinah, in so vsled tega posebno dobre za mlado živino. Izborne so te tropine za pitance. Zdrobljene ali smlete sezamove tropine se tudi lahko dajo konjem namesto ovsca in delavnim volom. Konjem se jih daje po 1 kg na dan, pomešanih z ovsom, s kakšnim drugim močnim krmilom ali z rezanico; zmes se nekoliko ovlaži. 1 kg tropin nadomesti 2 $\frac{1}{2}$ kg ovsca. Volom se lahko dajo v poljubnih množinah, brez drugih močnih krmil, pomešane z rezanico. Končno so sezamove tropine prav dobra krma za molzne krave; daje se jim jih po 1 kg na dan zdrobljenih ali zmletih, ali pa pomešanih med druga primerna krmila, in ni se bati, da bi imele kake nepovoljne posledice. Nasprotno, redno krmljenje belih sezamovih tropin pomnožuje mlečnost, in le v tem slučaju, če so le preveč tega krmila pokladali, je bilo presno maslo nekoliko bolj mehko. Mitoplo priporočamo bele sezamove tropine našim živinorejcem, ker so redilnejše kakor lanene. Če teh tropin kako živinče prvi dan ne mara, to nič ne de, čez par dni se že nanje navadi in jih potem hlastno-žre.

Zelo važno pa je, da dobimo oljne tropine čiste, nepokvarjene in ne predrage.

Izborno nadomestilo za otrobe je moka iz raznih tropin, ki jo imenujemo beljakovino; od nje je zavisna tečnost in cena posameznih krmil.

Debeli, pristni pšenični otrobi imajo v sebi 15 $\frac{1}{2}$ % beljakovin in 3 $\frac{1}{2}$ % tolsče, zmlete lanene tropine pa 38 $\frac{1}{2}$ % beljakovin in 10 $\frac{3}{4}$ % tolsče.

Iz tega je razvidno, da so zmlete lanene tropine več kakor še enkrat toliko vredne kakor otrobi, sezamove tropine pa dvakrat toliko; vrhu-

tega pa silno vplivajo na zdravje, hitro rast in debelenje ter na mlečnost živine; poleg tega stanejo danes skoraj toliko kakor otrobi. $\frac{1}{2}$ kg zmletih tropin zaleže več kakor 1 kg otrobov stane pa manj.

Odslej bo imela družba oljne tropine vedno v zalogi.

Tropine so v vrečah po 50 kg in se naročila sprejemajo le na cele vreče. Cene veljajo za blago, postavljeno na ljubljanski kolodvor, ali za blago v družberem skladišču. Posreduje tudi Združna Zveza v Celju. Po „Kmetovalcu“.

Umetna gnojila za vinograde.*

Poskušalo se je gnojiti z umetnimi gnojili pri vseh kmetijskih kulturnih rastlinah ter se je dognalo, da so za gnojenje z umetnimi gnojili travniki in vinogradi najbolj hvaležni. Starih in bolanih trt umetna gnojila seveda ne morejo okrepčati in pogina rešiti, ravno tako, kakor človeku vsa zdravila in zdravnikova učenost nič ne morejo pomagati, če smo pravi čas zakasnil. Vsakemu vinogradniku je znano, da s starimi vinogradi, ki so napadeni od trtne uši ne pride daleč, naj še jih tako skrbno in dobro goji. Zatorej se pa poprimimo novih nasadov in gnojimo istim krepko in marljivo. Da zamore trta vsem ujimam in boleznim stanovitnejše in močnejše se zoperstavljati, bodi naša skrb, da jih krepko in izdatno hranimo. Mlada trta potrebuje ravno tako pazljive in skrbne vzgoje, kakor malo dete, kajti mladost je podlaga poznejšemu viharnemu življenju in je torej naša dolžnost, da to podlago kolikor mogoče trdno in stanovitno napravimo. Če je trta že od mladosti bila vsled zanemarjenosti slaba, kako naj bode pač potem v stanu roditi. Rodila pa bi nam naj obilo.

Torej naša naloga je, trte plodovite in čvrste napraviti in sicer dosežemo to z dobrim in pravilnim gnojenjem. »Hm, kje bomo pa gnoj jemali«, bo rekel naš vinogradnik »ko imamo tako malo živine, vsled česar nam povsod vedno hlevskega gnoja primanjkuje, potem bi še pa naj vinograde vsako leto gnojili!« To je sicer res, da hlevskega gnoja skoraj povsod primanjkuje, posebno pa tam, kjer je malo travnikov in se vsled tega more rediti le malo živine. Toda mi imamo namesto hlevskega gnoja neko drugo sredstvo, katero je še boljše in izdatnejše, ko najboljši hlevski gnoj in sicer so to umetna gnojila. Seveda je pri teh včasih tudi kaj pomanjkljivega in je mnogo tovarn, ki izdelujejo le slabo blago, samo da si

* Priobčujemo kot poročilo kalijevega sindikata. Uredništvo.

le denar služijo in moramo biti zato pri nakupu umetnih gnojil previdni in ista kupovati le pri dobro znanih tvrdkah, ki jamčijo za vsebino hranilnih snovij v umetnih gnojilih, katera prodajajo.

Ker razločujemo razne vrste umetnih gnojil, tedaj ne zadostuje kupiti le jedno umetno gnojilo, če tudi je dobro in pravo, ampak gnojiti moramo vinskim trtam vedno le z gnojili, ki vsebujejo: kali, fosforovo kislino in dušik.

Kakor znano, vsebuje tudi hlevski gnoj imenovane tri hranilne snovi, toda v primeri z umetnimi gnojili le v prav mali množini. Pogosto ležijo nekateri vinogradi tudi tako strmo, da je spravljanje hlevskega gnoja v te skoraj nemogoče, pretežavno ali predrago. V tem slučaju nam pridejo umetna gnojila zopet zelo prav, katera prav lahko brez težave v vinograd spravimo, ker jih potrebujemo v primeri s hlevskim gnojem glede teže veliko manj, kar je iz sledečega razvidno:

V 1000 kg dobrega hlevskega gnoja je 4 kg kalija, 1'8 kg fosforove kisline in 4 kg dušika. Ista množina redilnih snovij:

4 kg kalija je v . . . 10 kg 40% kalijeve soli,
1'8 kg fosfor. kisline je v 10 kg 18% superfosfata
4 kg dušika je v . . . 26 kg 15% čilskega solitra.

Če torej hočemo isto množino hranilnih snovij, kakor s 1000 kg hlevskega goja v zemljo spraviti, potrebujemo le 46 kg zgoraj omenjenih umetnih gnojil, ki stanejo K 10'30 do K 11.20.

Na 1 ha = $1\frac{3}{4}$ orala se vzame:

200—300 kg 40% kalijeve soli,
400—600 kg superfosfata ali Tomaževe žlindre in
150—400 kg čilskega solitra.

S 40%no kalijevo soljo in Tomaževo žlindro se gnoji najboljše vedno v jeseni. Če se je pa gnojenje v jeseni zamudilo, potem gnojimo meseca marca s 40% kalijevo soljo in namesto Tomaževe žlindre s superfosfatom. V vsakem slučaju se 40% kalijeve sol s Tomaževo žlindro ali s superfosfatom dobro skupaj pomešano potrosi in plitvo zakoplje. S čilskim solitrom se pa gnoji vedno le v spomladi in sicer se potrosi polovico tega gnojila pred cvetom in druga polovica po cvetu. Čilskega solitra ni treba zakopati.

Poleg gnojenja z umetnimi gnojili pa nikakor ni treba na hlevski gnoj pozabiti in je celo zelo potrebno, da vinogradom včasih tudi s hlevskim gnojem gnojimo. Kdor nima zadosti hlevskega gnoja, ta stori dobro, če gnoji le vsako četrto leto močno s hlevskim gnojem in v letih vmes pa z umetnimi gnojili in sicer v množini kakor zgoraj omenjeno, v drugem slučaju pa

gnojimo vsako leto nekaj s hlevskim gnojem in z umetnimi gnojili. Če trpijo trtne korenine vsled trohnobe, tedaj je temu najlože opomoči s tem, da gnojimo vedno le z umetnimi gnojili. M.

Rožje, krma za govedo.

Znano je, da se da rožje, ki vsako leto odpade pri obrezovanju vinske trte, uporabiti za krmo govedi, ako se v ta namen pripravi, namreč na malo razkosa in zdrobi ter se krmi kot pridevek k senu, rezanci, repi itd. Francozi uporabljajo rožje na ta način že dolgo časa, dočim so živinorejci v vinorodnih pokrajinah v Avstriji dosedaj to opuščali.

Vsled letošnjega pomanjkanja krme v južnih vinorodnih krajih bo težko živinorejcem prehraniti govedo čez zimo brez posebnih pripomočkov, ki so v stanu nadomestiti seno. In v ta namen more izvrstno služiti rožje. Mogoče je, da se ta način krmljenja letos dobro obnese ter se tudi pri nas udomači.

Za pripravlanje rožja kot krme, se priporočajo v prvi vrsti stroji, ki jih goni umetna sila, ker taki stroji morejo vstrezati potrebam večjih okolišev.

C. kr. poljedelsko ministerstvo namerava v svrhu vpeljave uporabe rožja kot krme za Spodnje Štajersko 8 takih strojev z umetno silo dati na razpolago.

Oddaja posebnih motorjev (potrebne so 4 konjske sile), ki bi gonili take stroje, vsled visokih stroškov ni mogoča.

Priporoča se pa, da se stroji namestijo tam, kjer obstoje mlinci ali kaka druga industrijalna podjetja, torej tam, kjer je gonilna sila že na razpolago. Rožje bi se mlelo le po zimi in na spomlad.

Stroške za stroje, voznino in namestitev istih prevzame c. kr. poljedelsko ministerstvo. Stroji ostanejo last ministerstva.

Stroške za gonilno silo in popravila pa morajo poravnati zanimanci (občine, zadruga, društva, posamezniki itd.).

Kdor bi želel imeti tak stroj za mletje rožja, naj vpošlje dotično ponudbo c. kr. vinorejskemu inšpektorju Francu Matjašiču v Gradcu (namestništvo), ki daje tudi tozadevna natančnejša pojasnila.

Mi smo poslali vsem zadrugam posebni tozadevni poziv, naj se za stvar zanimajo. Posredujemo tudi radi sami ter dajemo vsakojaka potrebna pojasnila. Pričakujemo, da se bodo naše kmetijske zadruga in rajfajzenovke za stvar zavzele v prid svojih zadružnikov.

Domača ali umetna gnojila?

Časi, ko je redil kmet živino le za to, da bi si napravil ž njo potrebnega gnoja za dobičkosno obdelovanje svojega polja, so hvala Bogu že daleč za nami. Umetna gnojila so nam dala neizcrpljiv vir, iz katerega lahko jemljemo hrano za zemljo. Gnojenje z umetnimi gnojili je pa tekom časa tudi dokazalo, da moremo pri malenkostni izvedenosti v gnojenju z umetnimi gnojili, ostati celo samo pri gnojenju z umetnimi gnojili, ne da bi se podali s tem v neravnost, da bi redilna moč zemlje opešala ali pa začele rastline, ki jih na njej pridelujemo, hirati. Ta umetni način gnojenja so najprej izvedli v onih krajih, kjer ne redijo dovolj živine, poprijeli so se ga pa tudi tam z največjo vnemo, kjer domači gnoj iz katerih-koli vzrokov ni zadostoval.

Navzlic temu pa je praktik danes še dostikrat mnenja, da ima domači, živalski gnoj gotove lastnosti, ki mu dajo prednost pred umetnim gnojem. Posebno je kazal dolgo časa veliko, krivično nezaupanje napram gnojenju z umetnimi gnojili kmet (pri nas se je obrnilo zadnja leta k sreči nekoliko na boljše), ki je izviralo, kakor vidimo danes, le iz nepoznanja uspehov, ki jih je mogoče doseči z umetnimi gnojili v domačem kmetijstvu.

Postavljeni smo v praksi pred vprašanje: Ali dajemo prednost domačemu, živalskemu ali pa umetnemu gnoju? To vprašanje si moramo pač danes na ta način odgovoriti, da je potrebno rabiti oboje. Resnica je na eni strani, da je treba priznati velike dobre lastnosti domačega gnoja, ali na drugi strani nam radi velikih stroškov, ki jih povzroča kmetovanje, leži danes tako na srcu, kakor še nikdar prej, racijonelno, intenzivno obdelovanje naše zemlje t. j. da skušamo iz nje iztisniti, kolikor se da največ, doseči kolikor mogoče največ pridelkov. V to svrhu je pa v prvi vrsti potrebno, da damo rastlinam tudi potrebnih redilnih snovij, ki jih potrebujejo, da lahko lepo uspevajo. Za tako izdatno in skrbno gnojenje bi pa z domačim gnojem le težko izhajali, ker bi ga prvič rabili prevelike množine, drugič pa vsebuje živalski gnoj približno jednake množine raznik redilnih snovij, medtem ko posamezne vrste rastlin zahtevajo zase le nekaterih. Vsemu temu pa lahko odpomoremo s tem, da nadomestimo z umetnim gnojem redilne snovi, ki jih rastlini primanjkuje. To storimo tem lažje, ker so umetna gnojila proti živalskemu gnoju cenejša in učinkujejo dosti prej, ako razume oni, ki jih rabi, izbrati dotična, ki so za gotovo vrsto rastlin posebno potrebna.

Vprašanje, kako gnojiti, si bo torej razložil vsak umni poljedelec tako, da bo rabil domača, živalska in obenem umetna gnojila. Še-le tedaj, ako dobijo rastline v obeh oblikah gnojenja, ki se medsebojno dopolnjujeta, dovoljno množino redilnih snovij, le tedaj mi bode res mogoče produkcijo povečati v veliki meri. Skoparenje z gnojenjem torej ni niti najmanj na mestu. Le s tem, da bomo obilo gnojili rastlinam, nam bodejo te prinašale res obilnih sadov. Seveda so k temu potrebni tudi drugi pogoji, kakor dobro obdelovanje zemlje, da se seje najboljše zrno in več drugega.

P.

Kmetijske nakupovalne in prodajalne zadruga.

Letošnje leto bo gotovo v marsikaterem oziru vplivalo na to, da se bomo nekoliko odločnejše začeli pečati z snovanjem kmetijskih nakupovalnih in prodajalnih zadrug. Na eni strani vsled suše pomanjkanje krme, na drugi strani pa v nekaterih pridelkih izvanredno obila letina. Obojno da misliti, kako bi se dobila krma kolikor mogoče najceneje in kako bi se zopet obilni pridelki spravili s primerno ceno v denar. O tem se bomo imeli to jesen še imeli prilika dovolj prepričati, da sedanja trgovina oziroma še jasneje: sedanji trgovci našim željam nikakor ne bodo ugodili. Kmet je prisiljen, odvzeti trgovcem nekoliko doseданje neomejene oblasti nad usodo raznih kmetijskih pridelkov. Zgodi se to potom nakupovalnih in prodajalnih zadrug.

Nakupovalne in prodajalne zadruga imajo namen, skupno nakupovati razne kmetijske potrebščine. Tu pridejo v poštev umetna gnojila, močna krmila, živalska sol, modra galica, semenja, orodja, stroji itd. Žalibog so to skoraj same take stvari, o katerih ve slovenski kmet razmeroma še prav malo. Kakor drugod na pr. na Češkem, Danskem in v Nemčiji, tako bi gotovo tudi pri nas ta vrsta zadrug jako mnogo pripomogla k tem, da bi naš kmetovalec te razne moderne kmetijske potrebščine začel spoznavati in rabiti. Torej moremo nakupovalne zadruga kmetijsko prav izdatno pospeševati potom neke vrste praktičnega pouka. Velike važnosti je drugi namen teh zadrug, namreč skupna prodaja kmetijskih pridelkov.

Danes je kmetovalec po večini navezan glede prodaje svojih pridelkov na bližnjega trgovca, odvisen je od njega skoraj popolnoma in trgovec se tega zaveda. Ta trgovčeva zavest pa je kmetu redno v veliko gmotno škodo. Kmeta je treba spraviti konsumentu ali vsaj veletrgovcu nekoliko bližje. Ta namen izvršuje prodajalna zadruga. Kolike koristi bi bile te zadruga

osobito letos, ko se je toliko barantalo z živino, nadalje ko je toliko sadja, vina in drugih pridelkov.

O teh zadrugah bom še poročal. Da bi razni uplivni možje po dežali vsaj začeli misliti o združnem nakupu kmetijskih potrebščin in o združni prodaji kmetijskih pridelkov. Dokler se ljudstvo ne zaveda, kolike važnosti je to, tako dolgo se ne da opraviti ničesar. Torej poučujte ljudstvo! Delati pa bo potreba seveda nekoliko drugače, ko v polpreteklem času. Takrat se je namreč ustanovilo po Slov. Štajerju precej takozvanih kmetijskih zadrug, ki so si stavile tisoč gospodarskih nalog, pa so z nekaj prav malimi izjemami prišle le najpridnejše do tega, da so priredile vsako leto vsaj — eno veselico! Je tudi v zvezi z gospodarskim delom slovenskega ratarja!

Stibler.

Dopisi.

Vinski pridelek v Istri. Gospodarsko društvo v Pazinu, r. z. z o. z. nam piše: Tekuća godina će se ubrajati skoro medju najbolje godine prošlog vijeka u Europi, šte se tiče naroda grozdja, takodjer kakvoća je već danas osjegurana, kao veoma dobra, pošto za cijelo doba, od kada je loza nikla pak sve do danas, je veoma ugodno vrijeme, za dobar uspjeh grozdja. S toga i Istra, ove godine ima na vidiku veoma dobru berbu, bilo to količine ili kakvoće. Vina crvenog lanjskog ima još mnogo za razprodati kod vinogradara uz veoma nisku cijenu, uslijed toga ove godine oće biti cijena grozdja nešto niža nego li je to bilo prošle godine, za to se preporučuje trgovcima iz vana, da kupuje izravno od producenta, bilo to grozdje, mošt ili vino. Tako oće biti dobro poslužen.

Berba oće započeti oko 20 tekućeg mjeseca.

Ako tko želi obavijest o cijenama, neka se izvoli obratiti na »Gospodarsko Društvo« u Pazinu, oće biti svakemu besplatno udovoljeno.

Književnost.

»Zimski večeri« (Po nemškem izvirniku E. W. Kaiser: »Der praktische Raiffeisenmann« z dovoljenjem pisatelja za Slovence prirejeno.) Ponatis iz »Zadrug«. — »Zadružna Zveza v Celju« ima še nekaj sto tega ličnega spisa in ga oddaja po znižani ceni 20 v izvod. Naše članice in vsi, ki se zanimajo za zadružništvo, naj si knjižico nabavijo. Naroča se pri »Zadružni Zvezi v Celju«.

Seznam jugoslovanskih zadrug,

ki so bile po izidu septembrove številke »Zadrug« registrovane v zadružnih registrih trgovskih sodišč oz. na novo ustanovljene.

Šikolje (Štajersko, okrož. sod. Maribor) Hranilnica in posojilnica v Šikoljah, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Stoprce (Štajersko, okrož. sod. Maribor) Hranilnica in posojilnica v Stoprcih, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Brezno ob Dravi (Štajersko, okrož. sod. Maribor) Hranilnica in posojilnica v Breznu ob Dravi, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Sv. Križ pri Mariboru (Štajersko, okrož. sod. Maribor) Kmetijska nakupovalna in prodajalna zadruga pri Sv. Križu pri Mariboru, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Trbovlje (Štajersko, okrož. sod. Celje) Kmečko-delavska hranilnica in posojilnica v Trbovljah, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Podčetrtek (Štajersko, okrož. sod. Celje) Hranilnica in posojilnica v Podčetrtku, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Velika dolina pri Kostanjevici (Kranjsko, okrož. sod. Rudolfovo) Hranilnica in posojilnica, registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Veliki Dolini.

Postojna (Kranjsko, dež. sod. Ljubljana) Vrboreja in pletarstvo v Postojni, registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Dobličje pri Črnomlju (Kranjsko, okrož. sod. Rudolfovo) Kmetijska hranilnica in posojilnica, registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Dobličah.

Komno (Primorsko, pom. sod. Trst) Kmečka hranilnica in posojilnica v Komnu, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Dobravlje (Primorsko, dež. sod. Gorica) Kmečka delavska gospodarska zadruga v Dobravljah, registrovana zadruga z neomejeno zavezo.

Manastir Režević, opštine Paštrovič (Dalmacija, kot. sud Kotor) Srpska zemljoradnička zadruga u Reževiću, protokolirano udruženje sa neograničenim jamstvom.

Blato na Korčuli (Dalmacija, kot. sud. Dubrovnik) Potrošno-obrtna težačka zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje u Blatu.

Oskorušno (Dalmacija, kot. sud Dubrovnik) Potrošno-obrtna zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje u Oskorušnu.

Vis (Dalmacija, kot. sud Split) Prva viška vinarska zadruga, uknjižena na neograničeno jamstvo u Visu.

Pučišće (Dalmacija, kot. sud Split) Pučka štedionica u Pučišću, zadruga registrovana s ograničenim jamstvom.

Kijevo (Dalmacija, kot. sud Šibenik) Pučka blagajna za štednju i zajmove, zadruga uknjižena na neograničeno jamčenje.

Proložac (Dalmacija, kot. sud Split) Seoska blagajna za štednju i zajmove, zadruga na neograničeno jamčenje.

Šibenik (Dalmacija, kot. sud Šibenik) Pučka štedionica u Šibeniku, registrovana zadruga sa neograničenim jamstvom.

Opuzen (Dalmacija, kot. sud Split) Pučka štedionica u Opuzenu, registrovanana zadruga s ograničenim jamstvom.

Makarska (Dalmacija, kot. sud Split) Pučka štedionica, registrovana zadruga s ograničenim jamstvom.

Makarska (Dalmacija, kot. sud Split) Hrvatska pučka štedionica, registrovana zadruga s ograničenim jamstvom.

Glavina (Dalmacija, kot. sud Split) Srpska zemljoradnička zadruga u Glavini, protokolirano udruženje sa neograničenim jamstvom.

Korčula (Dalmacija, okr. sod. Dubrovnik) Klesarska zadruga registrovana na ograničeno jamčenje na Verniku.

Zadar (Dalmacija, dež. sod. Zadar) Hrvatska pučka štedionica, registrovana zadruga sa ograničenim jamstvom u Zadru.

Zadružne in razne gospodarske vesti.

Slovenskemu časopisju! Na čelu našega lista je čitati tudi sledeče: »Ponatisi iz »Zadrug« so dovoljeni le tedaj, ako se navede vir«. To ne velja le glede člankov, temveč tudi glede vsega ostalega gradiva. Prosimo uredništva, da vendar ne preidejo več kar tako meni nič tebi nič preko takih želj k dnevnemu redu. Ne zahtevamo tega morebiti iz nečimernosti ali iz samoljubja, marveč mislimo, da je vsaj raznim gg. urednikom znano, kako težko je Slovence navaditi na čitanje strokovnih osobito gospodarskih listov. Politični časopisi jako radi ponatiskujejo razne gospodarske novice iz gospodarskih listov, imajo torej lepo priliko, da z navedbo vira vselej zopet takorekoč neopaženo poagitirajo za taka glasila. Naj upoštevajmo, da so stroški za izdavanje takega lista ogromni in da delo z urejevanjem tudi ni baš najbolj lahko. Da se torej razumemo!

Računskih zaključkov za l. 1907 nam vzlic mnogobrojnim opominom še vedno manjka od nekaterih zadrug. Ker iste nujno potrebujemo pri sestavljanju statistike in ker pač nobeni zadrugi ne služi v čast, ako računskega zaključka niti svoji Zadružni Zvezi toliko časa ne pošlje, pozivljamo s tem vse prizadete zadruge in funkcionarje, da se čim preje oddolže naši želji.

Knjigovodstveni kurzi, kakoršne smo dosedaj prirejali za voditelje, knjigovodje, tajnike, blagajnike in sploh funkcionarje zadrug, so se vselej kar najbolje obnesli ter rodili obilo dobrega sadu. Iz tega vzroka nameravamo prirediti letos, še pred potekom leta zopet najmanj eden' po možnosti pa tudi več takih knjigovodstvenih kurzov. Da izvemo pravočasno vse tozadevne želje in nasvete, po katerih se bomo kolikor najbolj mogoče skušali ravnati, pozivljamo s tem vse naše cenjene zadruge, zlasti pa vse mlajše članice, rajfaj-senovke in še posebej one zadruge, ki so bile ustanovljene tekom letošnjega leta, da nam v najkrajšem času sporočajo, ob katerem času bi jim bilo najlažje mogoče poslati h knjigovodstvenemu tečaju svoje odposlance, koliko in katere osebe bi v to določile ter v katerem času in na katerem kraju bi jim bilo obdržavanje kurza najbolj priljubeno. K temu pripominjamo, da se bo v slučaju, ako se določi letos le eden sam tak kurz, obdrževal isti med božičnimi prazniki in med novim letom, t. j. od 28. do 31. decembra t. l. in da je mogoče določiti za obdržavanje kurza le Celje ali Maribor. Hkrati pozivamo tudi vse naše zunanje gg. revizorje, da nam naznanijo svoje tozadevne želje in nasvete ter jih opominjamo že sedaj, da se bodo morali kurzov na vsak način udeležiti.

Naročnino za »Zadruge« nam dolguje še precej posameznikov pa tudi zadrug, društev ter raznih korporacij. Ker se leto nagiba h koncu, prosimo, da se nam zaostala naročnina, kateri se lahko takoj pridene tudi ona za prihodnje leto, poravna po položnicah, ki smo jih v to svrhu letos že dvakrat razposlali, ali pa se nam naj pošlje po nakaznicah ali v denarnih pislih. Hkrati se nam lahko sporočajo morebitne želje glede naslovov, spremembe stanovanja itd.

»Zadruge« utegne zavzeti v svojem prihodnjem letniku nekoliko drugačnejše lice. Zaradi tega prosimo vse tvrdke in posameznike, ki bodo tudi v bodoče v »Zadruge« inserirali, naj to čimprej naroče. Ker je naš list našel dosedaj povsod najboljši odmev in se je hvalevredno udomačil in razširil vabimo, naše narodne tvrdke, da se poslužujejo »Zadruge« za inseriranje, kar bo dosepeševalo naše skupne narodnogospodarske koristi.

Mihael Vošnjakov podporni zaklad (jubilejna ustanova Vošnjakova), za katerega je Zadruga Zveza v Celju svoječasno izdala pozive, je narasel doslej še le na 740 K in nekaj obresti. Všteti je 30 K, dar Zadruga Zveze mesto venca na krsto rajnega Fran-a Eller-ja. Naše članice in rodoljubi naj se spominjajo te ustanove in pri priliki žrtvujejo dar mladini, kajti najbolj rodoljubno delo je, podpirati vzgojo mladine.

Posojilnica v Konjicah je praznovala, dne 30. avgusta t. l. slavnost svojega 25 letnega delovanja ter ob enem slavnost 25 letnega ravnateljstva g. Ivana Šepića tej posojilnici. S slavnostjo je bil združen skupni obed v Narodnem domu, h kateremu je povabil ravnatelj najstarejše zadruške in še živeče ustanovitelje, popoldne pa velika ljudska veselica na vrtu Narodnega doma. Imenom naše Zadruga Zveze je govoril pri skupnem obedu ravnatelj g. Franjo Jošt ter slavil zasluge posojilnice in njenega predsednika g. Šepića, ki je istej bil skozi 25 let, to je ves čas njenega plodonosnega delovanja skrben in vesten voditelj. Pri ljudski slavnosti pa je orisal v odličnem govoru istotako imenom naše Zadruga Zveze g. dr. Ant. Božič namen in pomen zadrugaštva v občini ter zlasti še slovenskega posojilništva za naš narodnogospodarski razvoj. Slavnost je vspela sijajno. Vrli posojilnici in celemu njenemu načelnstvu želimo najboljših uspehov tudi v nadaljnjih 25 letih.

Posojilnica v Slov. Bistrici je otvorila začetkom meseca septembra svoj narodni dom združen s hotelom, ki je bil za Slovensko Bistrico silno potreben in je sedaj edino odlično zbirališče in prenočišče v tem lepem pohorskem mestecu. Pri tej priliki je priredila posojilnica tudi posebno veselico, ki je vsestransko dobro uspela. Srčno nas veseli, ko vidimo kako naši stari zadrugaški zavodi pod spretnim vodstvom razumnih in poštenih narodnjakov vsestransko napredujejo in izpolnjujejo svojo nalogo ne le samo v gospodarskem, ampak tudi v narodnem oziru.

Stoletnica Schulze-Delitsch-a. Dne 29. avgusta t. l. poteklo je ravno 100 let, odkar se je porodil v Delitsch-u na Saksoskem Herman Schulze, svetovno znani zadrugar. Njegovo zadrugaško delo bilo je v prvi

vrsti namenjeno meščanstvu in sicer manjšim obrtnikom in trgovcem. Kmetijsko zadrugaštvo je delo Viljema Rajfajzen-a. Oba sta rodom iz Nemčije. Na Avstrijskem je bil Schulze mnogo poprej znan, ko Rajfajzen in je celo vrsto let tudi sam posegal v zadrugaško delo našega meščanstva.

Kmetijsko zadrugaštvo na Srbskem. Meseca marca t. l. je poteklo 14 let, odkar se je ustanovila prva kmetijska zadruga v kraljevini Srbski. V sredini tekočega leta pa je obsegal »Glavni savez srbskih zemljoradničkih zadruga« (Glavna zveza srbskih kmetijskih zadrug), ki ima svoj sedež v Belemgradu, že 636 članic, med temi 589 denarnih, 30 nakupovalnih, 9 mlekarških zadrug. Na polju nederanega zadrugaštva je torej še dela dovolj. Ena denarna zadruga pride na 5—6 občin kakor v Nemčiji, ali v Srbiji na 2780 ha, v Nemčiji še le na 3994 ha. Pač pa je velika razlika v povprečnem številu članov. V Nemčiji pride na eno zadruga povprečno že 90 članov, v Srbiji še le 40. V celem je na Srbskem včlanjenih v zadruge še le 8% vseh kmetovalcev. Najbrže že prihodnjo zimo se priredi obširnejši zadrugaški tečaj, v katerem se bodo kmetovalci poučevali v zadrugaškem poslovanju.

II. Mednarodni kongres kmetijskih zadrug se je vršil 23. in 24. septembra t. l. v Piacenzi v Italiji. Povabljeni so bile k istemu vse zadrugaške zveze avstrijske, ki so včlanjene pri Splošni zvezi kmetijskih zadrug avstrijskih na Dunaju torej tudi naša Zadruga Zveza. Kot delegat je bil določen in tudi prijavljen naš ravnatelj, ki pa je moral žal vsled bolehnosti potovanje v zadnjem momentu odložiti ter svojo udeležbo odpovedati. O vspehu zborovanje in njega podrobnostih utegnemo, če bo potreba, poročati, ko dobimo referate. Toliko v znanje vsem našim zadrugam in da se razume vsa nepotrebna bahavost razne koristolovske konkurence.

Češke narodne hranilnice (občinske, deželne, itd. l. 1906. Na Češkem in Moravskem je bilo koncem 1906 l. 152 čeških hranilnic. Pri teh je imelo 525.809 strank vloženi 696 milijonov kron. Obrestna mera za vloge je znašala v tem letu 3%—4½%. Rezerv je bilo koncem l. 1906 pri vseh čeških hranilnicah 38 milijonov kron, čistega dobička pa v l. 1906 3,366:229 K. Letos je 50 let, odkar se je ustanovila prva češka narodna hranilnica, bilo je to l. 1858 v Pilznu. Od l. 1858 pa do konca l. 1906 so razdelile češke hranilnice raznim zastopom in v občini v dobrodelne namene krog 26 milijonov kron.

II. mednarodni shod srednjih stanov na Dunaju. V dneh 4.—8. oktobra 1908 bo zboroval na Dunaju II. mednarodni kongres srednjih stanov. Shod je namenjen v prvi vrsti interesom kmetijskega in obrtniškega stanu; razmotrivalo se bo namreč o sredstvih, katera bi povišala produkcijo poljedelskih in obrtniških srednjih stanov ter bi povpeševala na tak način obnem napredovanje in razvoj teh dveh stanov v trgovskem oziru. Na dnevnem redu tega važnega shoda so sledeče točke:

1. Strokovna naobrazba producentov srednjega stanu (poljedelskega in obrtniškega), njih oskrbljenje z raznimi tehničnimi pripomočki, ki naj omogočijo poljedelskemu in obrtniškem stanu vsako konkurenco. (V zvezi s tem strokovna razstava vseh modernih pripomočkov, ki jih naj rabijo pri svojem delu).

2. Organizacija prodajalnih in nakupovalnih kmetijskih zadrug s posebnim ozirom na zalaganje armade.

3. Izpeljava poljedelskih in obrtnih kreditnih organizacij.

4. Negovanje lokalne domače industrije.

5. Stanovanjska politika srednjih stanov.

6. Vprašanje glede stavbenih rokodelcev.

Kakor razvidno, bi naj shod rešil veliko važnega dela, pripravil po resnem razmotrivanju praktične odredbe zakonodaje in uprave.

Shod se bo vršil v parlamentu in je časovno sledeče razdeljen: na nedeljo, 4. oktobra zvečer je nastavljen prvi sestanek: v ponedeljek, 5. okt. otvoritvena seja in prvo plenarno zborovanje; torek, 6. in sredo, 7. sta namenjena sejama posameznih sekcij, v četrtek 8. okt. je zaključno zborovanje. Priglasje je treba vpošiljati na: »Komitee des internationalen Mittelstandkongresses«, Wien IX/2 Hoering. 9. Vsak udeleženec dobi posebno vstopnico, s katero se mu je treba pri otvoritvi shoda izkazati, kjer je treba obenem vplačati vstopninsko svoto 10 K. Prosti vstopnine so vsi zastopniki državnih in

avtonomnih oblastij; ravnotako so prosti vstopnine za stopniki posameznih zadrug, društev itd. Udeleženci shoda se lahko poslužijo na vseh državnih železnicah I. ali II. razreda osebnih in brzovlakov proti izkaznici, ki jo dobe pri kongresnem komiteju ter proti plačilu vožnega listka za II. ali III. razred.

Važni shodi. 5.—8. oktobra t. l. se vrši na Dunaju mednarodni kongres srednjih stanov.

17. in 18. oktobra t. l. je na Dunaju velika perutninska razstava.

17.—23. oktobra t. l. je v Londonu mednarodna pivovarska razstava.

Vinski pridelek na Avstrijskem l. 1907. Na 237.807 ha zemlje se je pridelalo leta 1907 v Avstriji 4.250.342 hl vina. Na 1 ha pride torej povprečno 17,9 hl. Na Štajerskem se je na 34.112 ha zemlje pridelalo 419.349 hl, pride torej na 1 ha povprečno 12,3 hl. Na Kranjskem 10.452 ha vinogradov. 280.071 hl vina, torej na 1 ha povprečno 26,8 hl. Na Primorskem 45.030 ha vinogradov in 964.732 hl vina, torej povprečno na 1 ha 20,3 hl. (Goriška v Primorju prednjači: na 1 ha pride 33,5 hl.) L. 1906 se je v celem pridelalo 48.062 hl vina več, vsekakor se je v to porabilo tudi za 11.126 ha zemlje več.

Žito v Nemčiji l. 1907. L. 1907 se je uvedlo v Nemčijo žita 67.727.440 hl, izvezilo pa 5.653.290 hl. Torej je potrebovala Nemčija v imenovanem letu približno 62 milijonov hl ali 6 milijonov t več žita nego ga je pridelala doma. Pri povprečni ceni se je izdalo za kupljeno žito nekaj več, ko 1 milijardo kron.

Sadjarji, pozor!! Letos je splošno zelo ugodna sadna letina. Drevje se lomi vsled obilnega blagoslova in ponekod pravijo, da ne vedo kam s sadjem. Ker je tudi po drugih deželah izvanredno obilno sadje, zato še dosedaj tudi ni bilo kupcev in sadje ne bode imelo tako ugodne cene, kakor druga leta. Gledati bomo morali torej, da izkoristimo sadje doma. Pred vsem se naj bolje namizno sadje prav previdno obira in skrbno sortira. Lepo, dobro dozorelo in ne obtolčeno sadje bode našlo tudi letos svojega kupca. Treba bode samo nekoliko potpeti. Obirajmo sadje, posebno naše zlahčne rajnete, pozno. shranjujmo izbrano sadje v temne, zračne prostore, slabejšo robo pa porabimo za mošt. Ravno letos se napoveduje pivu neizprosni boj. Nam sadjarjem je to popolnoma prav. Izkoristimo to ugodno priložnost in skrbimo za to, da bomo podelovali v sadjevec le popolnoma zrelo in osnaženo sadje, da bomo shranjevali pridelano robo le v snažnih sodih in ravnali z njo ravno tako skrbno, kakor z vinom. Delajmo na to, da se bode posebno ondi, kjer je dosti delavcev točil v krčmah dober, cenen sadjevec. Ravno delavci se najbolj upirajo podraženemu pivu in bodo radi sprejeli to izborno nadomestilo. Tako bode prišla ta cenena in dobra pijača do večje veljave, kar bo dobro za sadjarje in za tiste, ki radi pijejo, pa imajo malo denarja.

Čudno. Kakor druga leta, smo opažali tudi letos, da je oddala cestna uprava sadje ob državni cesti že začetkom mesca avgusta, menda dražbenim potom različnim odjemalcem. In ti so v prevelikih skrbeh, da bi jim sladkosneda mladina ne odnesla tu pa tam kakšnega jabolka, takoj planili nad drevje in oklatili še napol zeleni sad. Ne samo, da je takšno ravnanje nespartno ker se nezrela roba nikakor ne more izkoristiti primerno, ampak označiti moramo to početje naravnost kot barbarsko. Odkrito povedano, srce nas je bolelo, ko smo gledali odtisati to zeleno sadje, ki bi se bilo ob tem ugodnem vremenu lahko krasno razvilo. Znan nam je tudi trgovec, bištra glava seveda, ki je izdražbal veliko partijo obcestnega sadja, seveda takoj oklatil in podelal v mošt. To pijačo prodaja res komaj po 18 K polovnjak, toda kedo naj pije takšno zeleniko, ki mora biti vendar tudi skrajno škodljiva zdravju. Naj bi vendar poklicani činitelji delali nato, da se obcestno sadje ne oddaje pred septembrom. Prevelika skrb cestne uprave, da bi se preveč sadja razneslo, je v očiglednem dejstvu, da se to sadje oddaje vedno po jako nizki ceni, naravnost smešna. Če bi se pa že tudi v tem slučaju res precej tega sadja razneslo, bi vendar ne bil tolikšen greh. Saj strežejo za tem sadjem vendar samole reveži in bi imeli pred njimi potem nekoliko več mira drugi posestniki, katere takšno stikanje za sadjem pač huje zadene, kakor pa cestno upravo.

Vabilo

na

izvanredni občni zbor rajfajzenske posojilnice v št. Ilju pri Velenju

registrovane zadruge z neomejeno zavezo

dne 11. oktobra 1908 ob 3. uri
popoldne v lastnih prostorih.

Dnevni red:

1. Volitev dveh novih članov načelstva.
2. Prememba pravil.
3. Razni predlogi.

K obilni udeležbi vabi

načelstvo.

Dr. Ed. Volčič v Novem mestu (Kranjsko)

je uredil ter dobivajo se pri njem in pri vseh knjigo-tržcih naslednje pravne knjige:

1. **Civilnopravni zakoni** (IV. zvezek Pravnikove zbirke) z obširnim slovenskim in hrvaškim stvarnim kazalom, obsegajoči XII. in 909 strani. 1906. V platno vezana knjiga. K 8.—
2. **Odvetniška tarifa:** določila o rabi hrvaškega in slovenskega jezika pred sodišči; sodne pristojbine s stvarnim kazalom (20 tabel). 1906. Broširano K 1:80
3. **Zakoni o javnih knjigah, zemljiških itd.** (V. zv. Pravnikova zbirke z vsemi predpisi, ki so z njimi v zvezi, s stvarnim kazalom v hrvaškem in slovenskem jeziku, z vzorci knjižnih prošenj in vpisov. 1908. Knjiga v 2 delih, skup 618 strani Mehko vezana knjiga K 5:60
Popolno v platno vezana K 6:—
Ponatisi iz knjige, navedene pod točko 3:
4. **Vzglede predlogov, sklepov in vpisov za zemljiško knjigo;** dotična kolkovina in vpisnina. Broširan K 1:—
5. **Kolkovina in vpisnina pri zemljiški knjigi.** Stenska tabela na močnem papirju K —60

Dalje od „Poljudne pravne knjižnice“, ki jo izdaja društvo „Pravnik“.

- Zvezek I. **Zakon o dovoljevanju poti za silo,** s pojasnili in vzorcem prošnje. 1907. Mehko vezano K —40
- Zvezek II. in III. **Predpisi o železniških in rudniških knjigah.** 1908. Cena mehko vezani knjižici K —80
- Zvezek IV. in V. **Pristojbinske olajšave ob konverziji terjatev.** 1908. Knjiga potrebna posebno posojilnicam in denarnim zavodom sploh. Mehko vezana knjižica K —80
- Zvezek VI.—X. **Predpisi o razdelbi in ureditvi ter o zložbi zemljišč.** 1907. Mehko vezano K 2:—

Ako ni dogovorjeno drugače, pošilja urednik knjige s pošto proti poštenu povzetju, tako, da se k navedenim cenam priračunijo le resnični in poštni izdatki; pri naročilih do 2 K je najceneje, ako se pošlje naprej kupnina in 10 vin. poštnine v gotovini ali poštinih znakah.

„Denarna centrala Zadrúžne Zveze v Celju“

izkazuje s 29. septembrom 1908 naslednji denarni promet in bilanco:

Stanje deležev koncem leta 1907	K	118.470 [—]
Vplačani deleži »		4.830 [—]
Skupaj K		123.300 [—]
Izplačani deleži »		10 [—]
Stanje deležev K		123.290 [—]
Stanje pasivnih tekočih računov		
koncem leta 1907 K		1.924.291 ³⁷
Prejeti pasivni tekoči računi »		1.606.208 ⁹⁴
Skupaj K		3.530.500 ³¹
Vzdignjeni pasivni tekoči računi »		1.192.807 ³⁷
Stanje pasivnih tekočih računov	K	2.337.692 ⁹⁴
Stanje aktivnih tekočih računov		
koncem leta 1907 K		1.790.920 ⁴⁰
Izplačani aktivni tekoči računi »		1.786.677 ²⁸
Skupaj K		3.577.597 ⁶⁸
Vrnjeni aktivni tekoči računi »		1.288.988 ⁸³
Stanje aktivnih tekočih računov	K	2.288.608 ⁸⁵
Gotovina, poštna hranilnica in na- ložbe K		250.000 [—]
Denarni promet je znašal v septembru:		
prejemki K		5.961.856 ⁹¹
izdatki »		5.942.170 ⁸⁶
Skupni denarni promet torej do 29. septembra 1908 K		11.904.027 ⁷⁷

! Varne pred ognjem in vlomom !

Blagajnice

S. BERGER

DUNAJ, I. Wipplingerstrasse 29.

Vzorci so v rabi in se lahko ogledajo
ori „Zadrúžni
Zvezi v Celju“

in pri
mnogih dru-
gih posojil-
nicah in hra-
nilnicah v . . .
vseh slo-
venskih po-
krajinah.

Glogowski & Co.

Radetzkystrasse 5 ☪ Gradec ☪ Radetzkystrasse 5

Edina prodaja

Remington-pisalnih strojev

Največji zavod te vrste. Svetovna znamka.

Podružnice in prodajalnice v 42 mestih.

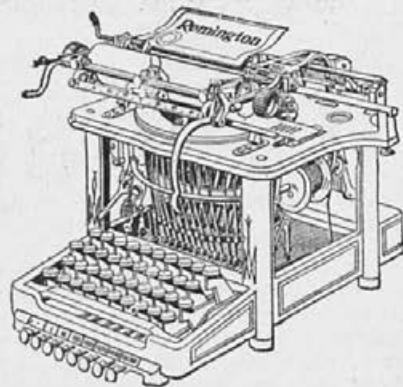
Centrala za Avstrijo na Dunaju, I. Franz-Josefs-Kai 15 in 17.

Najnovejši vzorci: _____

ILION, model št. IX, 10—2
REMINGTON-BILLING stroji,
SPECIJALNI TABULATOR stroji s pripravo za
pisavo različne barve.

Posebni stroji za vsak namen in za vsako stroko.

Specijalni katalogi zastonj in poštnine prosto

Pri gnojenju travnikov, deteljišč in žita ne smemo opustiti poleg gnojenja s Tomasovo žlindro, superfosfatom in kostno moko

gnojenje s kajnitom ali 40% kalijevo soljo.

Pojasnila o teh, kakor tudi drugih gnojilih daje brezplačno:

kmetijska pojasnjevalnica kalijevega sindikata Gradec, Raubergasse 11.

Kalijeve gnojila se dobivajo:

pri c. kr. kmetijski družbi v Gradcu,
pri c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani,
pri tvrdki

„MERKUR“

P. Majdič, Celje

in pri drugih tvrdkah.

LASTNI DOM

kreditna in stavbena zadruga v Celju
naznanja, da je prilagodila svoja pravila tako, da izvršuje sedaj
poleg stavbenih tudi druga kreditna opravila, kakor vsaka
hranilna in posojilna zadruga.

Zaradi tega je uredila svoje poslovanje tako, da sprejema
tudi hranilne vloge na tekoči račun, ali na vložne knjižice,
daje posojila, prevzame terjatve, pomaga kupovati hiše,
zemljišča itd., itd.

Hranilne vloge obrestuje **stalno po**
5%

od dneva vložitve do dneva vzdiga ter plačuje rentni davek
za vlagatelje sama iz svojega.

Zadruga je upeljala tudi hišne hranilne nabiralnike: Kdor
napravi temeljno vlogo vsaj 5 K, dobi v porabo brezplačno
tak nabiralnik, katerih vlagatelji že mnogo posedujejo.
Natančna pojasnila se dobijo lahko vsak dan pri udih
načelstva.

Pisarna se nahaja sedaj v Celju, Rotovška ulica št. 12, I. nadstropje.
C. kr. poštne hranilnice račun 54.366. Telefon št. 48.

Uradni dan je vsako sredo in soboto od 8. do 12. ure dop.
in od 2. do 6. ure popoldne.

N a č e l s t v o

Zadruga Lastni dom v Gaberju pri Celju,
reg. kreditna in stavb. zadr. z om. zav.

Dr. Vek. Kukovec, predsednik, Ivan Rebek, podpredsednik,
dr. Anton Božič, Franjo Jošt, dr. J. Karlovšek, Josip Koštomaj,
Miha Mahne, Franjo Natek, Franc Pušnik, Martin Stojan,
Alojzij Terček, Josip Zagar, udje načelstva.

POSOJILNICA V CELJU „NARODNI DOM“ v lastni hiši.

Posojilnica v Celju, ki je bila
leta 1881 z neomejeno zavezo ustanov-
ljena, šteje sedaj nad 4200 zadruženikov,
kateri imajo vsega nad **88.000** kron
vplačanih deležev ter ima sedaj nad
6 in pol milijona kron hranilnih vlog in
nad **332.000 K** rezervnega zaklada.

Hranilne vloge sprejema od vsakega,
če tudi ni član zadruge ter jih obre-
stuje po 4 in en četrt odstotkov; poso-
jilnica plačuje **rentni davek** sama,
ne da bi ga odtegnila vlagatelju. Poso-
jila daje na osebni ali hipotekarni
kredit proti **5 in pol odstotnemu**
in **5 odstotnemu** obrestovanju.

Posojilnica v Celju uraduje
vsak dan dopoldne od 9. do
12. ure, izvzemši nedelje in
praznike.

„Južnoštajerska hranilnica v Celju“, Narodni dom

za katero jamčijo okraji: Gornjigrad, Sevnica, Šoštanj, Šmarje pri Jelšah, Vrnsko
za popolno varnost vlog in za njihovo po pravilih določeno obrestovanje do neomejene visokosti, ima sedaj
hranilnih vlog **4,000.000 kron.**

Hranilnica posluje s strankami **vsak predpoldan od 8. do 12. ure izvzemši nedeljo in
praznike. Hranilne vloge obrestuje po 4 odstotke** in pripisuje obresti polletno h kapitalu ter
plačuje hranilnica **rentni davek sama** in ga ne odtegne vlagatelju, tako, da dobe isti popolnoma
nad 4 odstotke obresti.

Izposojuje pa na zemljiško varnost **po 5 odstotkov**, občinam in korporacijam navedenih petih okrajev
po 4 tri četrt obresti.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Podružnica v Celovcu. Delniška glavnica 2,000.000 K. Rezervni zaklad 250.000 K. Podružnica v Spljetu.

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem,
prioritet, komunalnih obilgaacij,
srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promese izdaja k vsakemu
žrebanju.

Zamenjava in eskomptuje

izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje
vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkaso menio. ————— Borzna naročila.

Denarne vloge sprejema

po 4 in pol odstotkov

v tekočem računu ali na vložne
knjižice proti ugodnim obrestim.
Vloženi denar obrestuje od dne
vloge do dne vzdiga.

Promet s čeki in nakaznicami.

Prodajalni urad hišnih hranilnih nabiralnikov,

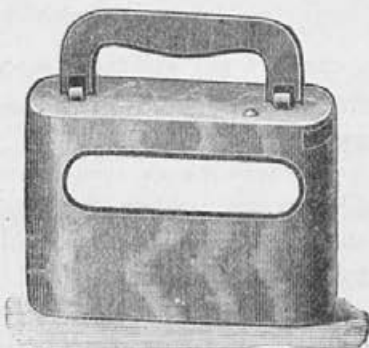
Telefon 13.340.

(Heimsparkassen-Verkaufsbureau.)

Telefon 13.340.

družba z omejenim jamstvom.

DUNAJ, I., Stadiongasse 6.

Število av-
strijskih
zavodov, ki
naročujejo
od urada za
prodajo hiš-

nih hranilnih nabiralnikov (pušice):

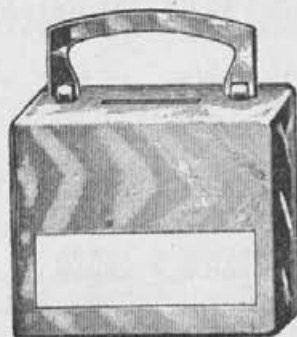
Hranilnice	243
Zadruga	339
Banke itd.	11

zavsem

593

zavodov.

Na sprednji strani nahaja se tablica, v katero se vtisne ime denarnega zavoda in tekoča številka. Cena vsakemu vzorcu je K 6.— vštveši napis in omoť z železniške postaje Dunaj pri četrtem vzorcu z železniške postaje Budjevojice.

Priznано najboljšę

sejalnice vnoviĉ zboljšanega sestava „Agrikola“,jeklene pluge,
brane, valjarje,**kosilnice** za travo, deteljo in Źita,obraĉalnike, stroje za grabljenje sena in Źita,
stiskalnice za seno, slamo, grozdje in sadje,

hidravliĉne stiskalnice,

stroje za meĉkanje in robkanje grozdja,

mline za sadje, skropilnice
za trte in druge rastline,

stroje za sušenje sadja in soĉivja,

vrtilne pumpe za gnojnico,

izdeluje in razpošilja v najnovejših, odlikovanih sestavih

Ustanov. 1872.

PH. MAYFARTH & Co.,

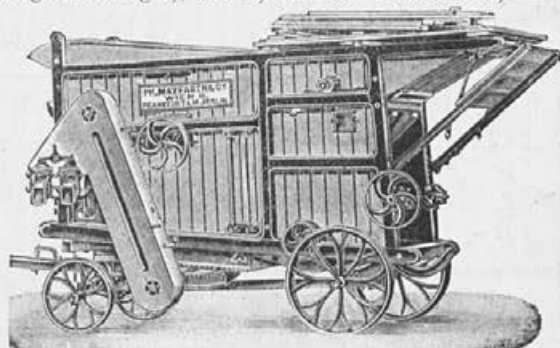
1050 delavcev.

tvornice kmetijskih strojev, livarne in parne fuŹine **DUNAJ 2/1, Taborstrasse št. 71.**

Odlikovan z nad 600 zlatimi, srebrnimi kolajnami i. t. d.

Obširni ceniki s podobami brezplaĉno.

Zastopniki in preprodajalci se išĉejo

mlatilnice s patentovanimi teĉaji,
prirejenimi za kolo,
barno mazanje (Rollen-
Ringschmierlager), roĉne, na vitel in motorne,**vitlje za vpreŹno Źivino,**

stroje za snaŹenje Źita, trijerje, stroje za robkanje koruze,

stroje za rezanico s patentovanimi teĉaji, prirejenimi za

kolobarno mazanje, da jih je moŹno goniti povsem lagotno.

Stroje za rezanje repe, mline za debelo moko, stroje za parjenje

krme, peĉi za Źtedilne kotle in vse druge kmetijske stroje

ÚSTRĚDNÍ BANKA ĀESKÝCH SPOŘITELEN

(Osrednja banka ĉeških hranilnic)

PODRUŹNICA V BRNU
Ferdinandova ulica 29.

Centrala v Pragi

PODRUŹNICA V TRSTU
Piazza del Pontarosso 3.PODRUŹNICA V LĀOVU
ulica Karola Ludvika b. 33.

I. Dvocna ulica 15.

PODRUŹNICA NA DUNAJU
I. Wipplingerstrasse 22.

zvršuje vsakovrstne banĉne transakcije: Tekoĉe raĉune. Uloge. Vrednostne papirje. Eskomptuje menice denarnih zavodov. Obĉinska, komunalna in okrajna posojila. Valute, devize, inkaso in izplaĉila. Financiranje gradenj javnih korporacij.

Izdaja in prodaja 4% banĉne zadolŹnice, katere se zamorejo uporabljati glasom zakona za nalaganje denarja sirot, dalje kot fondi, kavcije itd.

ODDELEK za VADIJE in KAVCIJE.

Natanĉneja pojasnila daje ravnateljstvo.

Zvezna tiskarna v Celju ▲ Schillerjeva cesta št. 3

izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela od avadne do najmodernejše oblike. Ker je bogato založena z najnovejšimi okraski ter opremljena z motornim, oziroma električnim obratom, lahko izvršuje največja dela v kratkem času okusno,
***** točno in ceno. *****

VSE PO KONKURENČNIH CENAH!

ZVEZNA TRGOVINA, Celje, Rotovška ul. 2

priporoča sl. posojilnicam, hranilnicam in zadrugam založne tiskovine po znižanih cenah:

	100 pol oziroma komadov	K		100 pol oziroma komadov	K
Obrazec A. Blagajniški dnevnik	kolek	5,-	Opravični zapisnik		5,-
B. Konto za posojila		7:20	Menice, slovenske		4,-
C. Konto za hranilne vloge	kolek	7:20	Skadenčna knjiga za menice		5,-
D. Konto za zadrugne deleže		5,-	Konto hiš		5,-
E. Razdelnik izdatkov		6:40	Zemljeknjižna prošnja		5,-
F. Razdelnik prejemkov		6:40	Rubrum za zemljeknjižne prošnje		4,-
G. Imenik društvenikov (register)		6:40	Obrazec U. Pristopni list		6:40
H. Denarni listek		1,-	V. Izkaz za rentni davek		4,-
I. Listek vzdignjenih hranilnih vlog		1,-	Fascikelni za dolžna pisma	1 par	-90
K. Referatna pola za dolžnike		1:20	" " pristopne liste	1	-60
L. Poročevalna pola za dolžnike		5,-	" " menice	1	-60
M. Opomin ostalih obresti		1,-	Knjiga za naložen denar št. 600 K/70	kolek	2:40
N. Računski listek za posojila		1,-	" izposojila št. 600 K/70	kolek	2:40
O. Konto hranilne vloge		7,-	" inventar št. 600 K/70		2:40
P. Konto deleži in dividenda	za sklepanje računov	7,-	Imenik (index) vlagateljev 195/548		1:20
R. Konto posojila		7,-	" zadrugnikov in dolžnikov 195/548		1:20
S. Izkaz o neposrednih pristojbinah		4,-	Zapisnik za sklepe načelstva 400 K/100		2:70
T. Računski zaključek		7,-	" občnega zbora 400 K/70		2:30
Dolžno pismo		6,-	Ovitki za obrazce O., P., R., po 100 pol po		6,-
Navodilo kako sestavljati letne račune	komad	-30			

VEZANJE VSEH KNJIG SE PRESKRBI V LASTNI KNJIGOVEZNICI SOLIDNO IN CENO.

Zvezna knjigoveznica, Celje

Schillerjeva cesta šte. 3

se priporoča za vsa v svojo stroko spadajoča dela, kakor: vezanje zapisnikov, raznih liturgičnih in drugih knjig, molitvenikov, izdelovanje map, fascikljev itd. Sprejemajo se tudi vsakovrstna galanterijska dela. Izvršuje vse ceno, hitro in solidno.

Zadružna Zveza v Celju,

registrovana zadruga z omejeno zavezo

razteza svoj delokrog po Štajarskem, Kranjskem, Koroškem, Primorskem in v Dalmaciji ter ima namen, pospeševati razvoj zadružnega delovanja v občē ter zastopati koristi svojih članov v vsakem oziru.

Zadružna Zveza v Celju sprejema za člane vse pridobitne in gospodarske zadrug in društva kakoršnekoli vrste kakor: hranilnice in posojilnice, mlekarske in sirarske, kmetijske, konzumne in produktivne zadrug i. t. d.

Zadružna Zveza v Celju snuje in pospešuje poglavitno **slovenske kmečke Raiffeisenske** posojilnice ter kmetijske, mlekarske in druge gospodarske zadrug.

Revizijsko koncesijo t. j. pravico izvrševati obligatorično revizijo zadrug in društev po določilih zakona od 10. junija 1903, drž. zak. št. 133 je podelilo visoko c. kr. ministrstvo za notranje stvari Zadružni Zvezi v Celju z ukazom od 22. marca 1906 št. 743 ter izvršuje ista revizije po svojih strokovnjakih.

Denarna Centrala Zadružne Zveze v Celju je urejena vsem novodobnim potrebam primerno ter oskrbuje denarno spopravnost med svojimi članicami.

Denarna Centrala sprejema denar na obrestovanje v tekočem računu ali kot hranilne vloge, katere obrestuje po najvišji mogoči obrestni meri in jih izplačuje na zahtevanje poštnoobratno. Rentni davek plačuje Zadružna Zveza sama.

Denarna Centrala dovoljuje in izplačuje zadrugam kredit v tekočem računu ali kot naložbe po kar najbolj mogoči nizki obrestni meri in kar najhitreje.

Denarna Centrala je imela prometa leta 1907 okroglo **15 milijonov kron** ter je ista velika dobrota za vse članice.

Vse zadrug Zadružne Zveze v Celju so imele v letu 1906:

denarnega prometa	K 236.848.258'92
čistega dobička	507.922'94
rezervnih zakladov	3.672.985'25
skupnega lastnega imetja	5.541.905'98
ter vseh aktiv (premoženja) skupaj	100.572.031'71

Zadružna Zveza v Celju je član Splošne Zveze kmetijskih zadrug avstrijskih na Dunaju, ki izvršuje pri istej tudi obligatorično revizijo.

Zadružna Zveza v Celju je imela koncem leta 1907 učlanjenih okroglo 200 zadrug.

Zadružna Zveza v Celju je naslednica poprejšnjega društva Zveza slov. posojilnic, ki je bila osnovana leta 1882—1883. Delovanje teh korporacij in njenih funkcionarjev traja toraj že 25 let in je to najstarejša Zveza na Slovenskem in na slovanskem jugu sploh.